هەڵبژاردنەکان لە دیدی نووسەرانەوە

لەو دەمەی مەسەلەی هەڵبژاردن لە کوردستان و عێراقدا هاتووتە ئاراوە سەرقاڵیەکی زۆری لەتەك خۆی هێناوە. باس هەر باسی هەڵبژاردنە. لایەنەسیاسیەکانی بەشدار لە خۆئامادەکردن دان. دژەکانیش هەموو توانای خۆیان بۆ هەرەس هێنانی حستووتە گەڕ. لەکوردستانیشدا وێرای گرنگی نێوەند و لایەنە سیاسیەکان بەو مەسەلەیە هەڵبژاردن بووەتە خۆراکی ڕۆژانەی میدیاکانیش. هاوکات پانتایەکی فراوانی لە فەزای ئەندێشەو هزری ڕووناکبیران و نووسەرانی کوردداا داگیر کردووە . لایەڕەی ڕۆژنامەکان، شاشەی تیڤی کان، ڕووبەری مالپەڕکان ، سەدای ڕادیۆکان ، زووە کانی باڵتك ، هۆڵەکانی کۆڕو سەمینار ئەمانە هەموو ئەو ئامرازانەن کە بە هۆیانەوە ڕۆژانە نووسەران و ڕووناکبیران ڕاوبۆچوونی خۆیان لەسەر مەسەلەی هەڵبژاردنەکان دەردەبڕن . ڕۆژنامەی ڕێکای کوردستانیش یەکێکە لەو ڕۆژنامانەی کە گرنگیەکی تایبەتی داوەتە ئەو مەسەلەیەو بەردەوام بابەتە گەلێکی بەپێز لە لایەپەڕکانیدا بەدی دەکرێت. بۆ پتر تیشك خستنە سەر ئەو لایەنە ئەمجارە چەند نووسەرێکمان لە تاراوگە دووادا.

*** سەلاحی کەرمیان :**

-بۆ وەڵامدانەوەی ئەم پرسیارە پێشەکی پێویستە دەستنیشانی ئەوە بکەین کە بەڕۆوەندی کورد لە چیدا خۆی دەبینێتەوە، ئایا بەشداری لە هەڵبژاردنەکانی عێراق خەون و ئاواتەکانی جەماوەری کوردستان دێنێتە دی؟ گەر بڕوانینە شەقامی کوردی بێگومان ئەبینین تا چی ڕادەیەك خەڵکی کوردستان ڕاشکاوانە داوای سەربەخۆیی ئەکەن لەگەڵ ئەوەدا نین جارێکی تر بگەڕێنەوە بۆ باوەشی بەغداو باشترین بەڵگەش ١,٧ ملیۆن ئیمزا بو بۆ بەرپاکردنی ریفراندۆم لە کوردستاندا. بۆیە بە دیدو بۆچوونی من ئەو ڕێکەوتنە لەسەر پێکهێنانی لیستی هاوبەش و دابەشکردنی کورسی لە نێوانیاندا پێش دەنگدانی خەڵکو ئەنجامی هەڵبژاردن بەڵای بەڕۆوەندی کورد ناشکێنێتەو، بەڵکو بەڕۆوەندی کورد لە هەڵبژارنێکی ئازادە کە دەنگی خەڵك بڕیاردەر بێت، پێم وایە بەڕۆوەندی گەلی کورد لەوەدایە کە لایەنە سیاسیەکانی کوردستان کۆك بن لە بەرەنگاربوونەوەی لایەنە ئۆتۆنیییەکانی ناو حکومەتی کاتی عێراق کە بە هەموو شێوەیەك ڕێ ئەگرن لە پەیڕەو کردنی بڕگەی ٥٨ی دەستووری کاتی وایدەنێن بە چارەسەرکردنی ناوچە بە عەرەبکراوەکان و گێڕانەوەی باردۆزخی ئەو ناوچانە بۆ پێش پرۆسەی بەعەرەبکردن پێش ئەنجامدانی هەڵبژاردنەکان

*** کاوە ئەمین**

-گومانی تێدا نییە، کە بەشداری کردنی لایەنە سیاسیەکان بەیەك لیست لە هەڵبژاردنی عێراقدا، لە بەڕۆوەندی کورد دایە، لە کاتێکدا ئەو لایەنە سیاسیانە داوای فیدراڵی دەکەن. بەڵام ئەگەر کورد بتوانێت لە سەدا ٢٥ی کورسیەکانی پەرلەمانی عێراقیش بەدەست بهێنێت، ئەوا ناتوانێت لەبەردەم زۆربینەی عەرەبەکان کە بە داخەوە خاوەنی عەقڵێکی کلتوورێکی دیموکراتی نین، بتوانێت بەڕۆوەندییەکانی کورد بپارێزێت، بۆیە دەبێت دەبوایە هەندێك پەیمان بڕیار کە لە بەڕۆوەندی کوردستاندان، بە ڕێکەوتن بێت نەك بە دەنگدان، بۆ نموونە ئەگەر سەبینێ گرووپێك لە پەرلەمانی عێراق، پێشنیارێك بکەن لەسەر کەرکوك، ئەوا بە دڵنیاییەوە ئەگەر ئەڵێم هەموو ئەوا لە سەدا ٩٥ی عەرەبەکان لە بەڕۆوەندی عێراق و دژی گەڕانەوەی کەرکوك بۆ سەر دەسەڵاتی کوردی دەنگ دەدەن.

کەواتە یەك لیستی کورد تەنها شتێکی ئەخلاقییەو، ناتوانێت لە ڕێگای هەڵبژاردنەوە، هیچ بڕیارێك بە قازانجی کورد دەستەبەر بکەن، تا ئەو کاتەی عەرەبەکان نەیانەوێت، ئەوەش مەسەلە کوردییەکەیە، شیدا بۆ داپێردا.

*** مەهاباد کوردی**

-من لە وەڵامی ئەم پرسیاردو ئەواوی پرسیارەکانی تریشدا هەر داکۆکی لە هەمان بۆچوونەکانی پێشووم دەکەم، کە لەمەڕ بەشداربوون یان بەشدار نەبوونی کورد لە هەڵبژاردنەکانی عێراقدا، زۆر بە ڕاشکاوییەوە لە چەندین شوێنی دیکەو لەسەر ماڵپەڕ کوردییەکان و لە هەڤپێڤینیکی (هاوولاتی) پشدا درکاندووەمن، لە دوای لێدانی عێراقی داگیر کەری بەشێك لە کوردستان و ڕووخاندنی ڕژێمی عەرەبیی ڕەگەز پەرستی بەعس لەلایەن هێزەکانی ئەمریکاو هاوپەیمانانەوە، ئەگەر درۆ لەگەڵ خۆمان نەکەین، ئەوارەیەکی بە ناوی دەوڵەتی عێراق لە ئاراوا نەمابوو، بە بەشداریکردنی کورد لەو هەڵبژاردنانەدا، ئەگەر ئەنجام بدرێن، ئەتەوەیەکی بندەست و بێ دەوڵەت و بێ ئەوارەی سیاسی وەکو کورد، خۆی بەدەستی خۆی دەبێتە هۆکارێکی گرنگ بۆ دووبارە بونیاتنانەوەی دەوڵەتێك کە بە شێوەیەکی فەرمی و سەر ئەنوێ دەبێتەوە داگیر کەری پارچەیەکی گرنگ و بەرچاوی کوردستان، بەڵام ئەم جارەیان کورد خۆی لە وەها پرۆسەیەکدا ڕۆڵی سەرەکی دەبێت.

کەواتە لە بارێکی وادا ئاکامە کۆتاییەکانی ئەم هەڵبژاردنانە، بە تایبەتیش ئەگەر لە ڕەوشێکی نادیارو شلۆقی وەك ئێستادا ساز بدرێن، ئەك هەر لە بەڕۆوەندی کوردداا نابێت بە بەس، بگرە زەرەرو زیانی زۆریشی دەبێت بۆ سەر پاشەڕۆژی ئەوەکانی داهاتووی گەلی کوردمان لە باشووری کوردستاندا، لەمانەش گەڕێو لەو هەموو سوکایەتیپێکردن و ترس و تیرۆرو توقاندنە ورد بەرەوە، کە هەر لە ڕۆژی دوای بەزاندنی سەددامی دیکتاتۆرو ڕوخاندنی ڕژێمە کورد کوژەکەیەوە هەتاوەکو ئەمڕۆش، بەشێوەیەکی بەردەوام و ڕۆژانە ڕووبەڕووی کورد بوونەتەوەو دەبنەوە، تەنانەت بەناو (کۆمسیۆنی باڵای هەڵبژاردنەکان لە عێراق)یشدا، ڕۆژ لە دوای ڕۆژ ئیاترو زیاتر، بچمی ڕاستەقینەو شۆڤێنیستانەی بۆ جەماوەری خەڵکی کوردستان و پارت و ڕێکخراوە سیاسییە کوردیەو کوردستانییەکان دەردەکەوێت، ئەم دیاردەیە ناشرین و دزێوو ناهاوچەرخ و ڕەگەز پەرستانەیە، کە لە بنەڕەتدا ئامانجی سەرەکی بریتییە لە دوژمنایەتیکردنی کوردو کوردستان، لە خودی کەسی (فەرید ئایار)ی سەرۆکی کۆمسیۆنی ناهاوتووش بەدی دەکرێت، وا دەبێتەدچێ ئەم جارەیان لەژێر ناوی دیموکراسییەوە کوردو هیواو ئاواتەکانی سەرکوت بکەن!

*** سەلاحی کەرمیان :**

-بەڵێ بەپێی هیچ گومانێك ئەو مەترسییە لە ئارادایە، چونکە من قەد لەو باوەڕەدا نیم کە عەقڵییەتی تاکە کەسی عەرەبی عێراق کە باڵا دەست بوونەو گەلانی تر بە بچوکتر لە خێزان سەیر ئەکەون و چەندین ساڵە لەلایەن ڕژێمەکانی یەك لەدوای یەکی عێراق، بەتایبەتی ڕژێمی شۆڤینی بەعس، مێشکیان زاخاو دراوە بە بیروڕای ڕەگەزپەرستانەو دیموکراسی کراسێك نییە لەبەر بکرێت یان دەرمانێکی کاریگەر نییە بیخۆنەوەو تا لە پڕا بن بە دیموکراسیخواز، مەترسی ئەوەش هەیە کە (لوزان)یکی تر دووبارە بێتەوە لە ئەنجامی ئەو سیاسەتەی پەیڕەو ئەکرێت لەلایەن حزبە سیاسیەکانی کوردستان.

هەتاکو ئێستا دیپلۆماسییەتی کورد ئەگەیشتوتە ئەو ڕادەیە کە بوێرانە داوا بکەن لە نەتەوە یەکگرتووەکان و ئەمەریکاو وڵاتانی ئەوروپا کە لانی کەم لە بڕی باکوری عێراق وشەی کوردستان بەکار بێنن، تا ئێستا لایەنەکانی بڕیاردان لە کۆمەڵی نێو نەتەوەیی دان نانێن بە هەرێمی کوردستان وەك نیشتمانێکی تایبەت بە گەلی کوردەوەو جیاواز لە عێراقی عەرەبی و گەلی کورد بە گەلێکی سەربەخۆز جیاواز لە گەلانی تری عێراق نابینن، تا دۆزی کورد بەو شێوەیە تەماشابکرێت لەسەر ئاستی جیهان ئەو مەترسیە دوچاری خەڵکی کوردستان ئەبێتەوە.

*** کاوە ئەمین**

-لە ڕاستیدا هەر وەك چۆن، ژمارەیەکی زۆری ڕۆشنبیرانو ئەفسەرانی کوردی زەمانی عوسمانی دەستێکی چاکیان لە دروستکردن و فرچککردنی دەوڵەتی عێراقدا هەبوو، لەدوای ڕوخانی ڕژێمی بەعس و سەدامیش، دیسان کورد لە بونیاتنانەوەی عێراقدا هەمان کاربوون، ئەگەرچی ئەمە دەبوو دروست بە پێچەوانەوە بوایە.

عێراق لە یۆغوسلافیا و سۆڤیەتی جاران و چیکۆسلۆڤاکیاو ئەو وڵاتانەی کە هەڵوەشانەوەو چەند دەوڵەتێکی تر جێگایان گرتنەوە، پەیژتر نییە، بۆیە من پێم وایە تازە لە مەترسی دەرچوەو عێراق لە ماوەی یەك دوو ساڵی تردا، دەبێتەوە بە عێراقە داگیر کەرەکەی جاران، وێنەیەکی غازی یاوەر بە چەفتەو عەگاڵەکەیەوە، نیشانی هەر منداڵێکی کورد یان تورکمان یان هەر میللەتێکی تر بدە، یەکسەر دەڵێت ئەمە یەکێکە لە شێخ نشینەکانی عەرەب.

کەسێك کە گوایە سەرۆك کۆماری عێراقی فیدراڵەو، ئەو عێراقەش لە کوردو عەرەبو چەند کەمە نەتەوەو مەزهەبێکی جۆراو جۆر پێکهاتووە، چۆن دەبێت لە هەموو کۆڕو کۆبوونەوەیەکدا، بەو جلانەوە قوتبیێنەوە، کە ڕەمزی عەرەبە، پێم وانییە کەس لاری لە مەلیك فەهدو هاوشێوەکانی بێت کە بەجلی عەرەبییەوە بەشداری هەموو کۆڕو کۆمەڵە نێو خۆیی نێو نەتەوەییەکان دەبن، ئەمە نموونەیەکی سادەیە، غازی یاوەر لەو فۆرمەی ئێستایدا بە دونیا دەسەلمێنێت کە عێراق، دەوڵەتێکی عەرەبییە، دیارە من کۆمەڵە نێو خۆیی نێو نەتەوەییەکان دەبن، ئەمە نموونەیەکی سادەیە، غازی یاوەر لەو فۆرمەی ئێستایدا بە دونیا دەسەلمێنێت کە عێراق، دەوڵەتێکی عەرەبییە، دیارە من کۆمەڵە نێو خۆیی نێو نەتەوەییەکان دەبن، عەرەب هێنایەوە، دەنا زۆر کوردیش کە مشکی و جامانەوە، بەشداری ئەنفالیان کرد، یان نووسەری کورد هەیە دارو بەردی کوردستانی دەکرد بە قوربانی سەدام.

بونیاتنانەوەی عێراق بەبێ گەرانتی نێو نەتەوەیی بۆ چارەسەری کێشەی کوردو، داننان بە مافی چارەنووسی گەلی کوردداا، نەك لە بەڕۆوەندی کورد نییە، بەڵکو لە ماوەیەکی نەزۆر دووردا، عێراق دەبێتەوە بە دەوڵەتە داگیر کەرەکەی جاران.

*** مەهاباد کوردی**

-هەر وەك پێشتر ئاماژەم پێکرد، من مەترسی هەرە گەورە لەم خاڵەدا دەبینم، چونکە ئەم جارە کورد خۆی دێتە ڕەوایی دەدات بە دروستکردنەوەو بونیاتنانەوەی عێراقێکی پاشەڕۆژ نادیارو پڕ لە گێژاوو ئاژاوەو بەکنەگرتنەوەی بەڕۆوەندییەکان، بێ پێچو پەناو وەك نموونە پێ لەسەر ئەوە دادەگرم، کاولبوونو ئاگرتێبەربوونی بەسراو فەلوجە، ن گرفتی کوردەو نە چ پەیوەندییەکی پێیانەوە هەیە، سەرانی کورد با بیر لە چارەنووسی ناڕوونی شاری کەرکوکی کوردستان و شوێن و دەڤەرەکانی دیکەی وڵات بکەنەوە!

*** سەلاحی کەرمیان :**

- ئاشکرایە کە لایەنە سەرەکییەکانی ناو لیستی هاوبەش بانگەشەی فیدراڵی ئەکەن لە چوار چێوەی عێراقێکی یەکپارچە، کەواتە خواستی خەڵکی کوردستان بۆ سەربەخۆیی ڕەچاو نەکراوە لەبەرنامەی لایەنەکانی لیستی هاوبەش بەو پێیەش پێم وانییە ئەو ڕێکەوتنە لەسەر لیستی هاوبەش لەپێناو بەڕۆوەندی کوردا بێت بەڵکو من بە ڕێکەوتنێکی کاتی ئەی بینم بۆ پاراستنی بەڕۆوەندی حزبی، بێگومان خەڵکی کوردستان پێی خۆشە کە تەبایی هاوکاری لەنێوان سیاسیەکاندا هەبێت بەڵام بڕیا ئەو ڕێکەوتنانە هەر لەپێش ڕوخاندنی ڕژێمەوە بووایە بۆ یەکهەڵوێستی لەمەڕ چارەسەرکردنی کێشە سەرەکییەکان، تا باردۆزخی کەرکوك و ناوچە بە عەرەبکراوەکان وا بە نادیاری و هەڵواسراوی نەمایەتەوە.

*** کاوە ئەمین:**

- لیژەرسراوانی پارتی و یەکێتی، خۆیان حکومەتی هەرێمان نەبینی لە کۆبونەوەیکدا لەگەڵ لیژەرسراوانی وڵاتانی جیهان یان لە وتەیەکی ڕۆژنامەوانیدا بە ڕاشکاوی ئەو ڕاستیانە بخەنە ڕوو کە خەڵکی کوردستان سەربەخۆیی ئەوێتو قسەکانیان ڕەنگدانەوەی خەونو ئاواتی گەل پەرلەمانی داهاتووی کوردستان ئەگەرچی حزبەکان هەڵیدەبژێرن نەك خەڵك، دەتوانێت بە بڕیارێك داوای ڕیفراندۆم بکات و هەموو پێداویستیەکانی ئەمەنی و تەکنیکی بۆ دابینبکات و هەموو کورد بە ڕونناکبیرانیشەوە، پشتیوانی لە برا یارەکە بکەن.

* سەلاحی کەرمیان

* مەهاباد کوردی

* کاوە ئەمین

پرسیارەکان

١)زۆربەی لایەنە سیاسیەکانی کوردستان بڕیاریان داوە بەلیستێکی هاوبەش بە شداری لە هەڵبژاردنەکانی عێراقدا بکەن.بە بۆچوونی بەڕێزتان ئەم بەشداریە و ئاکامەکانی بە بەرژەوەندی کورد دەشکێتەوە یا بە پێچەوانەوە؟

٢)بەڕێزت مەترسی لەوە نیە کە ئەزموونی سیانزەساڵەی کوردستان بکرێتە قوربانی عێراقێکی شلۆق وبنەما ئەپیوو کورد بکرێتە کۆڵەکەی بونیاتنانەوەی؟

٣)ج تێڕوانینێکت هەیە بۆ ڕێکەوتنەکەی یەکیەتی‌وپارتی(لەگەڵ هەندێك حزبی دیکە) لە مەر هەڵبژاردنەکانی کوردستان؟ ئایا مەبەست لەم ڕێکەوتنە پاراستنی بەڕژەوەندی حزبیە یا وەك ئەو دوو حزبە دەڵێن ڕەچاو کردنی باردۆخی ناسکی کوردستانە؟

٤)بە بۆچوون وخوێندنەوەی بەڕێزت بۆسیازدەساڵی دەسەلاتی ئەو دوو حزبە لەو بڕوایەدایت ئامادەبن پاش ساڵێکی دیکە هەڵبژاردنێکی شەفاف وخاوێن ئەنجام بدەن و لەئاکامدا یەك دەسەلات وبەك حوکمەت و پەرلەمانێکی چالاك پێتە ئاراوە؟

٥ -بەلای بەڕێزتانەوە دەبێ دەسەلاتی سیاسی کورد چی بکات بۆ ئەوەی ئەو یەك ملیۆنو حەوسەد هەزار ئیمزایە لە بەڕۆوەندی گەلەکەمان وەگەر بخرێت؟ هاوکات ڕۆڵی و ئەرکی ڕونناکبیرانی کورد لە دەرەوەو ناوەوەی کوردستاندا لەمەڕ ئەم مەسەلەیە چۆن دەبینیت؟

* سازدانی دیمانە: گۆران هەڵەبجەیی

یاوەر بە چەفتەو عەگاڵەکەیەوە، نیشانی هەر منداڵێکی کورد یان تورکمان یان هەر میللەتێکی تر بدە، یەکسەر دەڵێت ئەمە یەکێکە لە شێخ نشینەکانی عەرەب.

کەسێك کە گوایە سەرۆك کۆماری عێراقی فیدراڵەو، ئەو عێراقەش لە کوردو عەرەبو چەند کەمە نەتەوەو مەزهەبێکی جۆراو جۆر پێکهاتووە، چۆن دەبێت لە هەموو کۆڕو کۆبوونەوەیەکدا، بەو جلانەوە قوتبیێنەوە، کە ڕەمزی عەرەبە، پێم وانییە کەس لاری لە مەلیك فەهدو هاوشێوەکانی بێت کە بەجلی عەرەبییەوە بەشداری هەموو کۆڕو کۆمەڵە نێو خۆیی نێو نەتەوەییەکان دەبن، ئەمە نموونەیەکی سادەیە، غازی یاوەر لەو فۆرمەی ئێستایدا بە دونیا دەسەلمێنێت کە عێراق، دەوڵەتێکی عەرەبییە، دیارە من کۆمەڵە نێو خۆیی نێو نەتەوەییەکان دەبن، عەرەب هێنایەوە، دەنا زۆر کوردیش کە مشکی و جامانەوە، بەشداری ئەنفالیان کرد، یان نووسەری کورد هەیە دارو بەردی کوردستانی دەکرد بە قوربانی سەدام.

بونیاتنانەوەی عێراق بەبێ گەرانتی نێو نەتەوەیی بۆ چارەسەری کێشەی کوردو، داننان بە مافی چارەنووسی گەلی کوردداا، نەك لە بەڕۆوەندی کورد نییە، بەڵکو لە ماوەیەکی نەزۆر دووردا، عێراق دەبێتەوە بە دەوڵەتە داگیر کەرەکەی جاران.

*** مەهاباد کوردی**

-هەر وەك پێشتر ئاماژەم پێکرد، من مەترسی هەرە گەورە لەم خاڵەدا دەبینم، چونکە ئەم جارە کورد خۆی دێتە ڕەوایی دەدات بە دروستکردنەوەو بونیاتنانەوەی عێراقێکی پاشەڕۆژ نادیارو پڕ لە گێژاوو ئاژاوەو بەکنەگرتنەوەی بەڕۆوەندییەکان، بێ پێچو پەناو وەك نموونە پێ لەسەر ئەوە دادەگرم، کاولبوونو ئاگرتێبەربوونی بەسراو فەلوجە، ن گرفتی کوردەو نە چ پەیوەندییەکی پێیانەوە هەیە، سەرانی کورد با بیر لە چارەنووسی ناڕوونی شاری کەرکوکی کوردستان و شوێن و دەڤەرەکانی دیکەی وڵات بکەنەوە!

*** سەلاحی کەرمیان :**

- ئاشکرایە کە لایەنە سەرەکییەکانی ناو لیستی هاوبەش بانگەشەی فیدراڵی ئەکەن لە چوار چێوەی عێراقێکی یەکپارچە، کەواتە خواستی خەڵکی کوردستان بۆ سەربەخۆیی ڕەچاو نەکراوە لەبەرنامەی لایەنەکانی لیستی هاوبەش بەو پێیەش پێم وانییە ئەو ڕێکەوتنە لەسەر لیستی هاوبەش لەپێناو بەڕۆوەندی کوردا بێت بەڵکو من بە ڕێکەوتنێکی کاتی ئەی بینم بۆ پاراستنی بەڕۆوەندی حزبی، بێگومان خەڵکی کوردستان پێی خۆشە کە تەبایی هاوکاری لەنێوان سیاسیەکاندا هەبێت بەڵام بڕیا ئەو ڕێکەوتنانە هەر لەپێش ڕوخاندنی ڕژێمەوە بووایە بۆ یەکهەڵوێستی لەمەڕ چارەسەرکردنی کێشە سەرەکییەکان، تا باردۆزخی کەرکوك و ناوچە بە عەرەبکراوەکان وا بە نادیاری و هەڵواسراوی نەمایەتەوە.

*** کاوە ئەمین:**

- لیژەرسراوانی پارتی و یەکێتی، خۆیان تریسکی حزبایەتی کردۆتەوە، کە ئەوان ناتوانن لە ململانێیەکی دیموکراتیدا، وەکو خۆیان کە هەن بەشداری هەڵبژاردن بکەن، چونکە لایەنی دۆڕاو، ئەنتیجەکەی بۆ قبوڵناکرێتو شەڕ دەستپێدەکاتەوە.

ئەوان، زیاتر لە دە ساڵە باشووری کوردستانیان دابەشکردووە، بۆیە ئەو ڕێکەوتنەی ئێستاش هەمان دابەشکردنە لە ڕۆمێکی نوێدا، کاتێك ئەوان هەمان ژمارەی کورسیان هەبێت لە پەرلەماندا، دانی چەند کورسییەکیش بە هەندێك لایەنی تر، بۆ ڕاگرتنی تەوازنە. چونکە بە داخەوە ئەو پارتە بچوکانە تەنها پاشکۆیەکی پارتی و یەکێتین و خۆیان خاوەنی بڕیاری سیاسی سەربەخۆ نین، لە هەڵبژاردنیشدا، ناتوانن بچنە نێو پەرلەمانەوە، بۆیە وا بە ئاسانی بە کورسییەك یان دوان ڕازی دەبن، لێرەدا دەبێت ئیسلامیەکان هەڵاوێرین، چونکە ئەوان دەتوانن بە ئاسانی بچنە پەرلەمانەوە، بەڵام ئەوان ئەو ڕێکەوتنەی ئێستایان پێ چاکترە کە بە گەرانتی چەند کورسیەکیان هەیەو توشی گێژەمەو کێشەی سیاسی نابن، نە لەگەڵ ئەمریکیەکان و نە لەگەڵ پارتی و یەکێتی، چونکە ئەوان ئەگەر هەموو خەڵکی کوردستانیش دەنگیان پێبدا، بەڵام ئەمریکیەکان ڕازی نەبن، بە دەردی ئیسلامیەکانی جەزائیر یانیش ئەوانەی تورکیایی نەوەدەکان دچن، هەبوونی پارتی ئیسلامی کە لەسەر بنەمای دینی دامەزرا بێت، هەرچەندە خۆشیان بە ئاشتیخوازو ناتوندڕەو بزانن، بەڵام لە داواجارا مەترسی ئەوەیان لێدەکرێت کە دژی سیکۆلاریزمو دیموکراتی بووەستنەوە.

بۆیە دەکرێت بڵێین ئەو ڕێکەوتنە لەم کاتەدا کە کورد ڕووبەڕووی کۆمەڵێك هەرەشە بۆتەوە، شتێکی چاکە، بەڵام دڵنیام لەوەی کە بەڕۆوەندی حزب دەخرێتە پێش بەڕۆوەندی کوردەوەو هەموو ئەم ڕێکەوتنانە لەسەر حیسابی مافی دیموکراتیەکانی گەلی کورد دەکرێت، هەڵبژاردن بۆ پەرلەمانی کوردستان تەنها بۆ ڕەواجی دانە لەو لیستەی پارتی و یەکێتی، کە بە گوێرەی ئەو هەواڵەی ڕۆژنامەی (هاوولاتی) بڵاویکردۆتەوە، چەندین کۆنە بەعسی سەرۆك جاشیشی تێدایە، واتە هەمانکات ڕەواجی دانە بەو خائینانەش، دەنا بۆ پارتی و یەکێتی لە ساڵی ١٩٩٢دا، بەیەك لیست بەشداری هەڵبژاردنیان نەکرد؟ خۆ ئەو کاتە کوردستانە لەژێر هەرەشەی شمشێری ڕاستەوخۆی بەعسدا بوو، لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا، دەسەلاتی کوردی هەر چییەك بێت، لە دەسەلاتی بێگانە باشترە.

*** مەهاباد کوردی**

-ئەگەر چاوێك لە ڕۆژبەی ئەو لێدانەوەو تێڕوانێن و بیرو بۆچوونانە بکەین، کە لەپاش ڕێکەوتنەکەی یەکێتی و پارتی هاتنە ئاراوە، بە ئاشکرا ئەوەمان بۆ دەردەکەوێت کە هەردوو پارتی دەستپێشتووی ئەوڕۆژی کوردستان، بەر لەوەی بڕیان لە باردۆزخی ناسکی کوردستان کردبێتەوە، بە سەدان جاریش زیاتر بڕیان لە بەڕۆوەندی تەسك و دیان جار دووپاتیان کردۆتەوە، کە ئەوان ناتوانن لە ململانێیەکی دیموکراتیدا، وەکو خۆیان کە هەن بەشداری هەڵبژاردن بکەن، چونکە لایەنی دۆڕاو، ئەنتیجەکەی بۆ قبوڵناکرێتو شەڕ دەستپێدەکاتەوە.

ئەوان، زیاتر لە دە ساڵە باشووری کوردستانیان دابەشکردووە، بۆیە ئەو ڕێکەوتنەی ئێستاش هەمان دابەشکردنە لە ڕۆمێکی نوێدا، کاتێك ئەوان هەمان ژمارەی کورسیان هەبێت لە پەرلەماندا، دانی چەند کورسییەکیش بە هەندێك لایەنی تر، بۆ ڕاگرتنی تەوازنە. چونکە بە داخەوە ئەو پارتە بچوکانە تەنها پاشکۆیەکی پارتی و یەکێتین و خۆیان خاوەنی بڕیاری سیاسی سەربەخۆ نین، لە هەڵبژاردنیشدا، ناتوانن بچنە نێو پەرلەمانەوە، بۆیە وا بە ئاسانی بە کورسییەك یان دوان ڕازی دەبن، لێرەدا دەبێت ئیسلامیەکان هەڵاوێرین، چونکە ئەوان دەتوانن بە ئاسانی بچنە پەرلەمانەوە، بەڵام ئەوان ئەو ڕێکەوتنەی ئێستایان پێ چاکترە کە بە گەرانتی چەند کورسیەکیان هەیەو توشی گێژەمەو کێشەی سیاسی نابن، نە لەگەڵ ئەمریکیەکان و نە لەگەڵ پارتی و یەکێتی، چونکە ئەوان ئەگەر هەموو خەڵکی کوردستانیش دەنگیان پێبدا، بەڵام ئەمریکیەکان ڕازی نەبن، بە دەردی ئیسلامیەکانی جەزائیر یانیش ئەوانەی تورکیایی نەوەدەکان دچن، هەبوونی پارتی ئیسلامی کە لەسەر بنەمای دینی دامەزرا بێت، هەرچەندە خۆشیان بە ئاشتیخوازو ناتوندڕەو بزانن، بەڵام لە داواجارا مەترسی ئەوەیان لێدەکرێت کە دژی سیکۆلاریزمو دیموکراتی بووەستنەوە.

بۆیە دەکرێت بڵێین ئەو ڕێکەوتنە لەم کاتەدا کە کورد ڕووبەڕووی کۆمەڵێك هەرەشە بۆتەوە، شتێکی چاکە، بەڵام دڵنیام لەوەی کە بەڕۆوەندی حزب دەخرێتە پێش بەڕۆوەندی کوردەوەو هەموو ئەم ڕێکەوتنانە لەسەر حیسابی مافی دیموکراتیەکانی گەلی کورد دەکرێت، هەڵبژاردن بۆ پەرلەمانی کوردستان تەنها بۆ ڕەواجی دانە لەو لیستەی پارتی و یەکێتی، کە بە گوێرەی ئەو هەواڵەی ڕۆژنامەی (هاوولاتی) بڵاویکردۆتەوە، چەندین کۆنە بەعسی سەرۆك جاشیشی تێدایە، واتە هەمانکات ڕەواجی دانە بەو خائینانەش، دەنا بۆ پارتی و یەکێتی لە ساڵی ١٩٩٢دا، بەیەك لیست بەشداری هەڵبژاردنیان نەکرد؟ خۆ ئەو کاتە کوردستانە لەژێر هەرەشەی شمشێری ڕاستەوخۆی بەعسدا بوو، لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا، دەسەلاتی کوردی هەر چییەك بێت، لە دەسەلاتی بێگانە باشترە.

*** مەهاباد کوردی**

-ئەگەر چاوێك لە ڕۆژبەی ئەو لێدانەوەو تێڕوانێن و بیرو بۆچوونانە بکەین، کە لەپاش ڕێکەوتنەکەی یەکێتی و پارتی هاتنە ئاراوە، بە ئاشکرا ئەوەمان بۆ دەردەکەوێت کە هەردوو پارتی دەستپێشتووی ئەوڕۆژی کوردستان، بەر لەوەی بڕیان لە باردۆزخی ناسکی کوردستان کردبێتەوە، بە سەدان جاریش زیاتر بڕیان لە بەڕۆوەندی تەسك و تریسکی حزبایەتی کردۆتەوە، کە ئەوان ناتوانن لە ململانێیەکی دیموکراتیدا، وەکو خۆیان کە هەن بەشداری هەڵبژاردن بکەن، چونکە لایەنی دۆڕاو، ئەنتیجەکەی بۆ قبوڵناکرێتو شەڕ دەستپێدەکاتەوە.

ئەوان، زیاتر لە دە ساڵە باشووری کوردستانیان دابەشکردووە، بۆیە ئەو ڕێکەوتنەی ئێستاش هەمان دابەشکردنە لە ڕۆمێکی نوێدا، کاتێك ئەوان هەمان ژمارەی کورسیان هەبێت لە پەرلەماندا، دانی چەند کورسییەکیش بە هەندێك لایەنی تر، بۆ ڕاگرتنی تەوازنە. چونکە بە داخەوە ئەو پارتە بچوکانە تەنها پاشکۆیەکی پارتی و یەکێتین و خۆیان خاوەنی بڕیاری سیاسی سەربەخۆ نین، لە هەڵبژاردنیشدا، ناتوانن بچنە نێو پەرلەمانەوە، بۆیە وا بە ئاسانی بە کورسییەك یان دوان ڕازی دەبن، لێرەدا دەبێت ئیسلامیەکان هەڵاوێرین، چونکە ئەوان دەتوانن بە ئاسانی بچنە پەرلەمانەوە، بەڵام ئەوان ئەو ڕێکەوتنەی ئێستایان پێ چاکترە کە بە گەرانتی چەند کورسیەکیان هەیەو توشی گێژەمەو کێشەی سیاسی نابن، نە لەگەڵ ئەمریکیەکان و نە لەگەڵ پارتی و یەکێتی، چونکە ئەوان ئەگەر هەموو خەڵکی کوردستانیش دەنگیان پێبدا، بەڵام ئەمریکیەکان ڕازی نەبن، بە دەردی ئیسلامیەکانی جەزائیر یانیش ئەوانەی تورکیایی نەوەدەکان دچن، هەبوونی پارتی ئیسلامی کە لەسەر بنەمای دینی دامەزرا بێت، هەرچەندە خۆشیان بە ئاشتیخوازو ناتوندڕەو بزانن، بەڵام لە داواجارا مەترسی ئەوەیان لێدەکرێت کە دژی سیکۆلاریزمو دیموکراتی بووەستنەوە.

بۆیە دەکرێت بڵێین ئەو ڕێکەوتنە لەم کاتەدا کە کورد ڕووبەڕووی کۆمەڵێك هەرەشە بۆتەوە، شتێکی چاکە، بەڵام دڵنیام لەوەی کە بەڕۆوەندی حزب دەخرێتە پێش بەڕۆوەندی کوردەوەو هەموو ئەم ڕێکەوتنانە لەسەر حیسابی مافی دیموکراتیەکانی گەلی کورد دەکرێت، هەڵبژاردن بۆ پەرلەمانی کوردستان تەنها بۆ ڕەواجی دانە لەو لیستەی پارتی و یەکێتی، کە بە گوێرەی ئەو هەواڵەی ڕۆژنامەی (هاوولاتی) بڵاویکردۆتەوە، چەندین کۆنە بەعسی سەرۆك جاشیشی تێدایە، واتە هەمانکات ڕەواجی دانە بەو خائینانەش، دەنا بۆ پارتی و یەکێتی لە ساڵی ١٩٩٢دا، بەیەك لیست بەشداری هەڵبژاردنیان نەکرد؟ خۆ ئەو کاتە کوردستانە لەژێر هەرەشەی شمشێری ڕاستەوخۆی بەعسدا بوو، لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا، دەسەلاتی کوردی هەر چییەك بێت، لە دەسەلاتی بێگانە باشترە.

*** کاوە ئەمین:**

-دەسەلاتی کوردی دەبوو هەر لەسەرەتاوە، گەلی کوردیان سەریشك بکرایە کە چی دەخوازن لە داهاتوودا، ئەویش لە ڕێگای ڕیفراندزمێکی گشتییەوە، ریفراندۆم لە کۆبونەوەی جوانەکانی دیموکراتی، هیچ دام و دەستگایەکی نێو ئەتەوەی بە ئەتەوە یەکگرتووەکان و ئەمریکاشەوە، ناتوانن ڕەتی بکەنەوە، مەگەر ئەچەوری ڕۆژهەڵات لە ڕێگای ڕیفراندزمەوە بە سەربەخۆیی خۆی نەگەیشت.

بزووتنەوەی ڕیفراندۆم هەر لەسەرەتاوە بە سەقەتی کارەکانی هێنا، بۆیە ئەیتوانی هەموو خەلکی کورد لە خۆی کۆ بکاتەوە، یان هەماهەنگی نێوان دەرەوە ناوەوەی کوردستان بەشێوەیەکی نەبوو کە بتوانێت پڕۆسەکە سەرغات، کاتێك چاو بە ناوی هەندێك کۆمیتەی ڕیفراندزمدا بخشێنێت، وا دەزانێت لە ژووری نشەتەرگەریدایت و کۆمەڵێك دوکتۆر بەسەر سەرتەوەن، چونکە هەموویان دالێکیان پێویە، ئینج